

**WHATSAPP-
HANDIGHEIDJES**
TIPS VOOR DE
FEESTDAGEN
> PAGINA 17

Wat verandert er in
de zorgverzekering?

raboband

NR 110/DEC 2018
VGRABOBANK.NL

LEDENBLAD VAN VG-RABOBANK

PENSIOENPOST DIGITAAL

Alle pensioenpost
voortaan overzichtelijk
en veilig bij elkaar
> PAGINA 10

**EEN PLEIDOOI
VOOR
SOLIDARITEIT**

Collectief pensioen beter voor deelnemers en maatschappij

2 INHOUD

14

In dit nummer

DECEMBER 2018

Aan deze uitgave van RaboBand werkten mee:

Teksten: Paul Boshouwers, Marjoke Drenth-Wijnands, Rob van den Ende, Jan van der Meer, Annette Mussers, Peter de Munck Mortier, Kees Osseweijer, Laura Rogala, Martin van der Schaft, Dre Teeuwen, Willemien Veldman-Marsman, Hans Vossen, Hans Wesselink, Seniorweb

Fotografie: Adobestock, Paul Boshouwers, Arjan Bronkhorst, Jac van Leijzen, Arnaud Mooij, Peter de Munck Mortier, Willemien Veldman-Marsman

Basisontwerp & vormgeving:

Miranda van Agthoven (ontwerp), Vicky Trouerbach (vormgeving)

Twin Media bv, Culemborg

Druk: GrafiPrint BV, Eindhoven

21

RUBRIEKEN

06 Kort nieuws

Gedragscode, Robot als collega, Vertrouwensmonitor Banken, Ratings en Stresstest

18 Vrijwilligersportret

Aggi Jacobs-van Goch begeleidt als maatje een gezin met een verblijfsstatus

22 Verenigingsnieuws

O.a. Identiteitsonderzoek, Commissienieuws, Nieuw: Personeelsvoordeelwinkel, Kennismakingsaanbod lidmaatschap. Ledendag 2019 en webnieuws

25 DéjàVu

Het kortstondig leven van de LoKo

27 Uit Agenda

Downtown Abbey in Steenwijk, Kunstboeken, Activiteitenkalender

31 In Memoriam

Nieuwe gedragscode Rabobank biedt een moreel kompas > pag. 6

ARTIKELEN

04 De kracht van de Rabobank is en blijft lokaal

Interview over Bankieren 3.0

07 Collectief pensioen beter voor deelnemers en maatschappij

Interview met de onafhankelijke voorzitter en met de algemeen directeur van het Rabobank pensioenfonds

10 Post Pensioenfonds digitaal

Beleidsdekkingsgraad eind oktober, Collectieve Ziektekostencontract met 3 jaar verlengd

11 Wat verandert er in de zorgverzekering?

12 We zijn in staat iets te doen aan eenzaamheid

VG-Rabobank betrokken bij pact ouderenzorg

14 Drie visies op vitaliteit en gezondheid

Terugblik op de 4e Vitaliteitsdag

17 Tips voor de feestdagen

Whatsapp-handigheidjes

20 Uit de notarisspraktijk

Valkuil bij overlijden langstlevende ouder

21 Een zelfbewust tegen-geluid

COLUMN

03 Voorwoord

Verbinden

26 Amuse

Autobiografisch luisteren

30 Knipooog

Hoezo, de baas in huis?

Jan van der Meer, hoofd afdeling Bedrijfs-historie verzorgt de rubriek DéjàVu. Dit keer blikt hij terug op het Loyaliteitsprogramma Lokaal Kopen, kortweg LoKo.

→ Pagina 25

Annette Mussers, al vele jaren een vaste kracht bij Communicatie en Kunst & Cultuur, heeft een bijzonder voornemen voor 2019: Goed luisteren voor een goed gesprek.

→ Pagina 26

Wie aan de keukentafel van een agrarische relatie de werkelijke baas in huis bleek te zijn, leest u in De knipoog naar het verleden, de vaste rubriek door **Kees Osseweijer**.

→ Pagina 30

Rob van den Ende is voorzitter van de VG-Rabobank

Laten we onze taal gebruiken om te verbinden

Verbinden

Met enige verbijstering zag ik op het late journaal dinsdagavond 20 november een groepje mannen de trap af komen. Het overleg over het nieuwe pensioenstelsel was stukgelopen. Vervolgens begon direct het zwarte pietten over wiens schuld het was. Het lag in ieder geval niet aan de eigen inzet. En dat grote groepen in Nederland, jong en oud, hiermee in de kou komen te staan, was ook de schuld van iemand anders.

De mens heeft zich kunnen ontwikkelen door verbinding te maken. Kennis en cultuur wordt met elkaar gedeeld, maar vooral ook aan de volgende generatie doorgegeven. Taal was en is hierbij belangrijk, verbaal en non-verbaal. En als deze taal, ons mooie Nederlands, na bovenstaand debacle gebruikt wordt om de kloof groter te maken, om verwijdering te creëren, is dat triest en een slecht voorbeeld voor onze maatschappij. Ook bij het landelijk debat over de eerder genoemde medewerker van Sinterklaas herhaalt zich dit patroon en in het buitenland neemt de polarisatie eveneens zichtbaar toe. Laten we onze taal gebruiken om te verbinden en niet om te veroordelen.

Binnen onze mooie vereniging is verbinden het woord om de toegevoegde waarde van de VG-Rabobank aan te geven. Uit de gehouden enquête komt een duidelijk beeld over het belang, dat onze leden hechten aan het elkaar fysiek maar soms ook virtueel ontmoeten. Veelal door afdelingsbijeenkomsten of activiteiten, maar zeker ook door contacten tussen leden onderling. Aandacht vraagt de verbinding tussen onze leden en hun eigen lokale Rabobank. Dit contact, deze band, staat onder druk. De komende periode wordt het aanhalen ervan een speerpunt voor de afdelingsbesturen en het landelijk bestuur. Er zijn gelukkig voorbeelden, waar dit prima verloopt. Deze positieve ervaringen kunnen we ook delen met bankdirecties die weinig aandacht besteden aan hun ex-medewerkers.

Het tempo van veranderingen is groot bij de Rabobank. Bij het landelijk bestuur ligt de opdracht om in verbinding te staan met de huidige leiding van de Rabobank en aandacht te vragen voor onze positie. Natuurlijk willen we graag ambassadeur zijn voor de Rabobank. Maar hoe doen we dat en wat betekent dit? Onze inzet om dit in te vullen is op basis van overleg en wederkerigheid, dus door blijvend verbindingen te leggen. Ik proef aan beide kanten een positieve inzet om voortgang te maken.

Eerst ligt nu de kersttijd voor ons. De komende feestdagen staan symbool voor elkaar ontmoeten, mooie gesprekken houden, wellicht een enkel meningsverschil opruimen, goede voornemens te maken, maar vooral van elkaars gezelschap genieten.

Zalig kerstfeest, een mooie jaarwisseling en een verbindend 2019 toegewenst. ←

"De kracht van de Rabobank is en blijft lokaal"

De analyses zijn gemaakt, de voorstellen geformuleerd en de besluiten genomen. Bankieren 3.0 is in de invoeringsfase beland. RaboBand sprak met twee directievoorzitters over hun werk in de adviescommissie. Beiden spreken van een intensief proces, beiden hebben de overtuiging dat een weliswaar ingrijpend maar ook noodzakelijk en evenwichtig advies is uitgebracht.

DOOR **HANS VOSSEN**

Nu staat hen de invoering te wachten: **Marc Cootjans (MC)** verruult daarvoor Rabobank Maastricht e.o. voor Rabobank (regio) Eindhoven-Veldhoven en **Rients Schuddebeurs (RS)** gaat van Rabobank Heerenveen-Zuidoost Friesland naar Rabobank Utrecht en omstreken.

Bankieren 3.0 is een cruciale stap in het strategisch kader 2016-2020. Wat is de concrete aanleiding en wat het beoogde effect?

RS: "De aanleiding zit in de urgentie van een aantal zaken: zo gaan de ontwikkelingen op technologisch gebied en digitalisering razendsnel en behoeft de kosten/baten-ratio van de bank duidelijk verbetering."

MC: "Inderdaad is een verbetering van de kosten/baten-ratio een belangrijke aanleiding, maar dat geldt ook voor de risicobeheersing: dossiers op orde. Het moet efficiënter en robuuster. We zijn door kleinschaligheid en kwaliteitstekorten in een aantal disciplines te kwets-

baar. Daar is meer schaalgrootte voor nodig."

De oplossing is gevonden in een herinrichting, met als belangrijk uitgangspunt dat de klantverantwoordelijkheid lokaal is en blijft. Uit kosten en beheersingsoptiek worden kwetsbare diensten - in het bijzonder specialistenteams - geconcentreerd bij 14 van de in totaal ca. 90 banken. De specialistenteams werken samen met 250 marktteams. Samen versterken ze het onderscheidend vermogen van de bank. Het netwerk van coöperatieve lokale banken blijft dus, maar zal door concentratie van specialisten minder duur en minder kwetsbaar zijn, waardoor klanten de bank onverminderd als deskundig en voldoende dichtbij en klantgericht blijven ervaren.

RS: "Wat die klantgerichtheid betreft: de adviescommissie heeft van buiten naar binnen gedacht en daarbij een lean-manier van denken gehanteerd met volledige focus op de klant. Talloze mensen van buiten hebben ons gespiegeld en geïnspi-

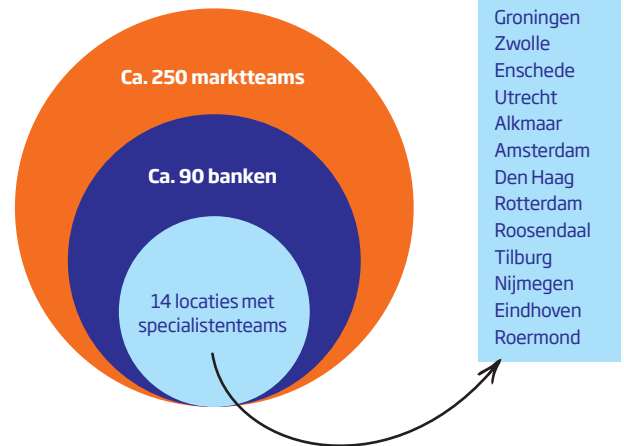
De opdracht aan de adviescommissie Bankieren 3.0

Breng een advies uit over de vormgeving van een extreem klantgericht, met leden verbonden, lokaal bankbedrijf in 2020. Een bank die volledig digitaal 24/7 uitstekend functioneert en waarbij de klanten ervaren dat ze via alle beschikbare kanalen uitstekend worden geadviseerd over financiële producten en diensten. Maar ook een bank die zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau maatschappelijke impact weet te bereiken door het verbinden van kennis, netwerken en financiële middelen. Een bank die een wenkend perspectief biedt aan haar medewerkers, en in staat is duurzaam talent aan te trekken en te ontwikkelen.

*Riens Schuddebeurs:
"Kwetsbare taken
concentreren en toch
efficiency voordelen
behalen, met als leidend
motief een uitstekende
klantbediening"*

LOKAAL BANKBEDRIJF

reerd. Extreem klantgericht zoals in de opdracht staat kun je het best uitleggen door ervan uit te gaan dat onze collega's die front-office werken op geen enkele manier belemmerd worden zich te richten op de klant. Nu wordt men nogal eens naar binnen 'gezogen' voor minder efficiënt geregelde administratieve zaken. Een uitstekende klantbediening door kwetsbare taken te concentreren en toch efficiencyvoordelen te behalen."

MC: "Met marktteams blijven we inderdaad dichtbij. Of onze klanten dat ook zo blijven ervaren is afwachten, want feit is dat ze uiteindelijk ook minder vestigingen in het straatbeeld gaan zien. Veel zal daarom afhangen van de zichtbaarheid en merkbare aanwezigheid van de marktteams. De verbinding met een gebied of als specialistenteam met een sector, is dan doorslaggevend. Bijvoorbeeld met de agri- of publieke sector, afhankelijk van waar het zwaartepunt van de bank ligt. Hier in de regio Eindhoven met de Brainportagenda denk ik dan bijvoorbeeld aan de maakindustrie, maar ook aan de zorgsector. In december wordt begonnen met de organisatorische inrichting van de banken binnen de 14 kringen. Dat loopt door tot begin februari als Rabobank Eindhoven-Veldhoven als laatste aan de beurt is."

Wordt de Rabobank met het streven 24/7 digitaal te functioneren een internetbank only?

RS: "Nee, zeker niet only. We willen perfecte online prestaties maar onderscheiden ons door de gelijktijdige inzet van de markt- en specialistenteams die samen voor een integrale marktwerking in hun omgeving

verantwoordelijk zijn. De banken met specialisten zijn niet onafhankelijk in hun marktwerking maar stemmen deze in hun kring af en faciliteren de overige banken in hun kring."

MC: "Dichtbij blijft ons onderscheiden van de andere banken, omdat we fysiek over meer advieskracht beschikken dan alle andere banken bij elkaar opgeteld. De grote maatschappelijke impact die we altijd hebben gehad houden we vast en bouwen we verder uit. Daarbij is het belangrijk om verdienmodellen te hebben die het mogelijk maken dat ook duurzaam vol te houden."

RS: "Onze kracht is dat we wereldwijd aan tafels zitten waar voedselvraagstukken worden besproken. Dat is uniek en gebaseerd op onze kennis en ervaring in de F&A-sectoren."

Wat vertellen we de leden? Is invloed en zeggenschap nog een onderscheidend kenmerk? En wat zijn de voordelen voor leden?

RS: "Het is van belang dat we ons sterker positioneren vanuit de onderscheidende kenmerken van een op coöperatieve principes ingerichte bank. Ik verwacht dat dit de komende jaren een innovatieve impuls gaat krijgen."

MC: "Met de raden van commissarissen en de ledenraden blijven onze leden invloed en zeggenschap houden. Ledenvoordeel is inderdaad een belangrijk thema om te concretiseren."

Het verlies aan arbeidsplaatsen is fors. Wat betekent dit voor medewerkers?

MC: "Ik zie het zo dat medewerkers nog wel degelijk toekomstperspectieven hebben. Het niveau van werken wordt hoger, de kwetsbaarheid wordt lager en de medewerkers krijgen de kans zich met meer afwisselend werk verder te professionaliseren. Al realiseer ik mij heel goed dat dit perspectief niet voor iedereen geldt. De financiële dienstverlening blijft een krimpende industrie."

RS: "Ik constateer dat medewerkers de zorg en de onzekerheid die ze hebben ervaren en misschien nog ervaren op een volwassen manier dragen. Het heeft de mensen niet verlamd. Zelfs de resultaten hebben er niet onder geleden." ←

*Marc Cootjans:
"Dichtbij is en blijft
het onderscheidende
van de Rabobank."*

6 KORT NIEUWS

ROBOT ALS COLLEGA

Rabobank experimenteert met een nieuwe gesprekscoach, die relatiemanagers traint voor lastige gesprekken zoals de opzegging van een financiering. Alleen is hij niet van vlees en bloed, maar van kunststof. Bovendien heeft-ie alleen een hoofd. De robot als nieuwe collega. Lees het volledige artikel op <https://fd.nl/achtergrond/1267235/bankpersoneel-krijgt-goed-gemutste-robot-als-collega>

VERTROUWENS-MONITOR BANKEN 2018 TOONT STABIEL BEELD

Ondanks dat het dit jaar tijdelijk terugliep door nalatigheid bij het voorkomen van witwassen en ophef rond beloningen is het consumentenvertrouwen in de banken over de hele linie licht toegenomen. Dit blijkt uit de Vertrouwensmonitor Banken 2018, uitgevoerd onder 12.000 consumenten. Op een schaal van 1 (zeer weinig vertrouwen) tot 5 (zeer veel vertrouwen) scoort de sector als geheel een 3,0 (vorig jaar 2,9). Net als eerdere jaren hebben Rabo-klanten meer vertrouwen in de eigen bank dan in de sector. Bekijk het volledige rapport 'Vertrouwensmonitor Banken 2018' op www.nvb.nl.

AA- EN A+ RATING VOOR RABOBANK

Ratinginstituten Fitch en S&P Global kwamen in november met hun ratings voor de Rabobank. Fitch bevestigde de AA- rating met Stabiele Vooruitzichten. Standard & Poors Global kwam tot een A+/A-1 rating met Positieve Vooruitzichten.

DE STIJL VAN COÖPERATIEF BANKIEREN ANNO 2018

Rabobank introduceert vernieuwde Gedragscode

Recentelijk heeft Rabobank een vernieuwde Gedragscode vastgesteld, waarin de stijl van coöperatief bankieren anno 2018 is beschreven. "Vertrekkend vanuit onze waarden hebben we onze gedragingen en intenties samenhangend op papier gezet. We laten zien waar we voor staan en hoe we handelen," licht Ineke Tacq toe. Zij heeft als beleidsadviseur dit omvangrijke project getrokken. Het formuleren van – vooral praktisch toepasbaar – beleid en het verkrijgen van draagvlak op alle geleidingen van de bankorganisatie vraagt veel overleg.

De introductie vond plaats tijdens de Week van Waarden in oktober jl. In die week zijn Rabobankcollega's wereldwijd dagelijks uitgedaagd hun ideeën uit te wisselen hoe je de Rabobankwaarden en – gedragingen invult in het dagelijks werk, maar ook hoe je bijvoorbeeld omgaat met knelpunten en dilemma's die zich kunnen aandienen.

De introductie is geen eenmalige exercitie. Tacq: "We hebben afgesproken dat elke drie jaar de Gedragscode op haar actualiteit wordt beoordeeld en zo nodig bijgesteld of aangescherpt. En minstens zo belangrijk is dat het Rabobank Kompas onder de aandacht blijft. Daarvoor stellen we een agenda op waarin alle events zijn opgenomen waarin gerefereerd wordt aan onze waarden en gedragingen, zoals bij de on-board-

ding van nieuwe medewerkers, interne opleidingen en evenementen voor onze ambassadeurs."

De Gedragscode biedt een moreel kompas. Toch kan het gebeuren dat medewerkers in de praktijk dilemma's tegenkomen waarop een antwoord ook na collegiaal overleg moeilijk te geven is. In dat geval staan zij er niet alleen voor. Zij kunnen hun case voorleggen aan de commissie Ethiek of aan het Bureau Speak Up als het om vertrouwelijke zaken gaat. ←

🔗 Het resultaat – het Rabobank Kompas – is in de complete vorm, met een vertaling naar de praktijk, te vinden op internet: www.rabobank.com/nl/images/gedragscode-rabobank-nl.pdf

Rabobank financieel robuust in EU-brede stress test 2018

Rabobank heeft deelgenomen aan de EU-brede stresstest van 2018. Alle 48 Europese banken die hebben deelgenomen aan de test hebben een basisscenario en een ongunstig scenario doorgerekend voor hun balans per 31 december 2017. De test bewijst dat Rabobank ook in het ongunstige scenario financieel robuust is. De volledige resultaten van de Rabobank zijn beschikbaar op de website van de EBA. ←

🔗 Zie <https://eba.europa.eu/risk-analysis-and-data/eu-wide-stress-testing/2018>

EEN PLEIDOOI VOOR SOLIDARITEIT

"Collectief pensioen beter voor deelnemers en maatschappij"

Een goed en gezond stelsel hoort te beschermen

Ze willen geen nachtmerriescenario's, maar streven naar een toekomstbestendig pensioen dat goed rendeert. Dat is collectief beter te realiseren dan individueel. Aldus Theo Camps en Bernard Walschots over het beleid van het Rabobank Pensioenfonds. "En ja, er zit een zekere spanning tussen deze visie en de tendens naar verdere individualisering."

DOOR WILLEMEN VELDMAN-MARSMAN EN HANS VOSSEN

Het Nederlandse pensioenstelsel behoort tot de beste ter wereld. Jaren op rij verkeert het al in de bovenste regionen, dat wil zeggen in de top 3 van de Melbourne Mercer Global Pension Index. Desondanks steggelen werkgevers, vakbonden, kabinet, pensioenfondsen en verzekeraars al meer dan acht jaar over de hervorming van dit stelsel. Inzet van de discussie: individuele pensioenpotten – die overigens nog wel collectief zullen

worden beheerd – en afschaffing van de doorsneepremie (zie kader).

Inmiddels zijn daar door FNV en VNO-NCW nieuwe pijnpunten aan toegevoegd, waardoor de discussie nog ingewikkelder wordt dan ze al is. FNV wil een tragere stijging van de AOW leeftijd en een verplicht pensioen voor ZZP'ers. Walschots: "In de discussie speelt het landelijk pensioenstelsel een belangrijke rol en lopen verscheidende dossiers door elkaar heen." Het belangrijkste dossier is de verhoging van de AOW-leeftijd. De vakbeweging is

8 PENSIOEN INTERVIEW

mordicus tegen de stijging. Daarnaast telt Nederland ongeveer 1 miljoen ZZP'ers, waarvan slechts de helft iets heeft geregeld voor de oude dag. De andere helft heeft dat niet gedaan, met alle risico's van dien. Als ze in de problemen komen worden de kosten afgewenteld op de maatschappij. De vraag is dan ook hoe Nederland de sterke kanten van haar pensioenstelsel kan behouden en continueren, terwijl er wel aanpassingen nodig zijn. Mede vanwege veranderende maatschappelijke opvattingen over pensioen en individuele verantwoordelijkheid. Camps is van mening dat een goed en gezond pensioenstelsel dient te voorzien in collectieve bescherming van zowel de individuele mens als de samenleving in zijn geheel. "Als een grote groep mensen noodgedwongen moet terugvallen op de publieke middelen heeft dat een groot macro-economisch effect. Deze hele discussie gaat dus over solidariteit."

Over de effecten van de stelselwijziging op het beleid en de strategie van het Rabobank Pensioenfonds valt op dit moment nog geen zinnig woord te zeggen. Dat kan

pas als het definitieve besluit is gevallen en vervolgens de rekensommen zijn gemaakt, de fiscale aspecten helder zijn en het fonds heeft onderzocht wat de impact is van de veranderingen.

Met meer dan 25 miljard vermogen is het Rabobank Pensioenfonds een van de grootste bedrijfspensioenfondsen van Nederland. Het is wel de vraag of dit zo blijft. Het aantal deelnemers – mensen die bij de bank werken en premie afdragen – neemt af, terwijl het aantal rechthebbenden – mensen die pensioen krijgen – toeneemt. Waardoor het volume van het pensioenfonds en de binnenkomende premie afneemt. Dit roept de vraag op wie de deelnemers zijn aan het fonds. Op dit moment is deelneming gebaseerd op arbeidsovereenkomsten voor het leven, terwijl veel mensen geen leven lang meer bij de Rabobank werken. Camps: "Deze ontwikkeling past heel goed bij het idee van individuele verantwoordelijkheid, maar ondergraaft tegelijkertijd de collectieve aanpak van het fonds."

Eigenaar of rechthebbende

Het belangrijkste verschil tussen collectieve pensioenopbouw en individuele pensioenopbouw is het eigenaarschap. Camps: "Als je je pensioen in een collectief opbouwt heb je rechten, wanneer je je pensioen individueel opbouwt ben je eigenaar." Toch is dat eigenaarschap betrekkelijk. Ook dan kan het kapitaal dat mensen sparen door premie-inleg en beleggingsinkomsten alleen in pensioen worden omgezet. Dat gebeurt op basis van rente, op dit moment is deze zelfs negatief. Nogal wat gepensioneerden die hun pensioen individueel opbouwen en niet in een collectief zitten, betalen dus geld om hun pensioenuitkering te ontvangen. Walschots: "Naast strikt individuele potjes kun je tegenwoordig ook gebruikmaken van individuele premieovereenkomsten waarin je in de opbouwfase belegt op basis van je individuele voorkeuren en waarbij je in de uitkeringsfase doorbelegt. Daarmee blijf je als gepensioneerde beleggingsrisico's nemen

die de kans op indexatie hoger maken. Hierbij wordt de kracht van de collectiviteit van het pensioenfonds gecombineerd met individuele beleggingsvoorkeuren in de opbouwfase."

Dit verschilt van de werkwijze van het Rabobank Pensioenfonds. Dat belegt collectief de ingelegde gelden ook na de pensioendatum, met als uitgangspunt dat het resultaat de individuele belangen van elke deelnemer nu en in de toekomst moet dienen. Wel kunnen Walschots en Camps zich voorstellen dat mensen in de opbouwfase individuele pensioenafspraken maken met daarin een aantal goede verzekeringselementen, zoals een uitkering bij arbeidsongeschiktheid en voortijdig overlijden, en dat ze in de fase dat er wordt uitgekeerd weer deelnemen in een collectief. "Waardoor de mogelijkheid van indexatie in potentie groter is." Daarnaast blijft, hoe morbide dat ook klinkt, de sterftewinst in het collectief. Dat is het bedrag dat mensen niet meer krijgen omdat ze voortijdig overlijden. In tegenstelling tot pensioenfondsen houden verzekeraars dit bedrag zelf. Verzekeraars hebben dan ook een aanzienlijk belang bij individualisering van de pensioenen.

Onterechte angst

Voorstanders van individuele pensioenopbouw maken zich vooral zorgen over het indexeren van de pensioenen van de generaties die nu al met pensioen zijn. Ze zijn bang dat zij daar op termijn de dupe van zijn. Een onterecht angst, aldus Camps en Walschots. "Ieder pensioenfonds heeft een wettelijke en bestuurlijke verantwoordelijkheid." In de wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen is klip en klaar vastgelegd dat directie en bestuur de belangen van actieve, gewezen en inactieve deelnemers zorgvuldig moeten afwegen. Camps: "Wij werken volgens het eerste gebod. Gij zult evenwichtig de belangen afwegen van de verschillende belanghebbenden." Dat zijn de belangen tussen generaties, de belangen in het hier en nu en in de toekomst, de belangen van mensen die nog bij de Rabo-

Theo Camps (63)

Hoogleraar aan de TIAS School for Business and Society Tilburg University en onafhankelijk voorzitter van het Rabobank Pensioenfonds. Was binnen Rabobank co-voorzitter van de commissie Governance en voorzitter van de Raad van Commissarissen van Rabobank Rijk van Nijmegen.

Alles wat we doen en laten moet navolgbaar zijn

bank werken, de gepensioneerden en de maatschappij als geheel. Dat vereist een solide en transparant beleggingsbeleid, gericht op kostenbeheersing, kennis en schaalomvang, met voldoende checks and balances. Walschots: “Alles wat we doen en laten moet navolgbaar zijn. Het fonds besteedt daar maximale aandacht aan. We laten concreet zien wat we doen, hoe we dat doen en wat daarvan het resultaat is en daarover leggen we verantwoording af aan deelnemers, gepensioneerden, toezicht-houders en buitenwereld.”

Indexering

Dit levert ook kritiek op. Nogal wat mensen vragen zich af waarom het Rabobank Pensioenfonds niet volledig indexeert. Iets dat ABN-Amro en ING wel doen. Of waarom hun persoonlijke beleggingsresultaten beter zijn dan die van het Rabobank Pensioenfonds. Walschots: “Ook wij streven naar een goed beleggingsrendement. Daarom hebben we bescherming gekocht tegen koers- en renteschommelingen op de financiële markten.” Een keuze die weliswaar geld kost, het fonds betaalt transactiekosten en premies, maar die ook geld kan opleveren.” Als de rente daalt heeft het Rabobank Pensioenfonds daar last van, als deze stijgt komt dat ten goede aan het fonds. De fondsen van ABN-Amro en ING hebben een andere beleidskeuze gemaakt waardoor ze op dit moment volledig kunnen indexeren. Volledige indexatie waardoor de gemiddelde koopkracht op peil blijft, kan bij ons fonds pas bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 130%. Daarvoor is een 30 jaars rente nodig van 2,5 tot 3%. Gezien de mondiale renteontwikkelingen ligt het niet voor de hand dat het Rabo-

bank Pensioenfonds de komende jaren volledig kan indexeren. Dit jaar bedroeg de indexatie 0,2%.

Duurzaam

We streven een paar dingen na, zeggen Camps en Walschots. Opbrengsten die het fonds in staat stellen te indexeren, het afdekken van risico's is daarvan een belangrijk onderdeel, maar ook duurzaam beleggen. Walschots: “We stemmen op aandeelhoudersvergaderingen, gaan in gesprek met bedrijven, sluiten bedrijven uit zoals de wapenindustrie en we hantieren strikte regels voor duurzaam vastgoed.” Over de tabaksindustrie en de gokindustrie beraadt het fonds zich nog.

Bestuur en toezicht

“In de arena van werkgever en werknemer verschaft het Rabobank Pensioenfonds informatie vanuit een neutrale positie”, zegt Camps. “We leven in een tijdsgewricht waarin transparantie, horizontale verhoudingen en het afleggen van verantwoording belangrijk zijn.” Het Rabobank Pensioenfonds is georganiseerd volgens het zogeheten omgekeerde gemengde bestuursmodel, een zogeheten one-tier-board. Jargon voor een slagvaardige én pragmatische manier van werken. Omgekeerd wil zeggen dat het uitvoerend bestuur onafhankelijk is van de Rabobank en gemengd wil zeggen dat uitvoering én toezicht aan één bestuurstafel zitten, ieder vanuit hun eigen rol. Walschots is, samen met Thijs Berenst, onafhankelijk uitvoerend bestuurder. Zij beheren de pot, zorgen ervoor dat er namens het pensioenfonds wordt gestemd op aandeelhoudersvergaderingen en voeren het beleid uit. Camps is toezichthoudend – dus niet uitvoerend bestuurder én onafhankelijk voorzitter.

Het bestuur legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan. Negen vertegenwoordigers van de mensen die nog aan het werk zijn bij Rabobank en zes vertegenwoordigers van de gepensioneerden. ←

www.rabobankpensioenfonds.nl

Bernard Walschots (62)

Voorzitter uitvoerend bestuur en algemeen directeur van het Rabobank Pensioenfonds. Voorzitter resp. lid van de beleggingscommissies van het Instituut GAK resp. de Rabo PGGM PPI.

Afschaffen doorsneepremie

Iedereen die collectief een pensioen opbouwt betaalt een doorsneepremie. Elke deelnemer draagt een even groot percentage van zijn salaris bij aan de pensioenpot. En iedere ingelegde euro is evenveel waard. Iemand van pakweg 30 jaar die € 1.000,- premie betaalt krijgt daarvoor evenveel pensioenopbouw als iemand van 60 die evenveel premie betaalt. Voor mensen die een leven lang bij hetzelfde bedrijf werken is dat geen probleem. In de eerste jaren bouwen ze relatief weinig pensioen op, in de laatste jaren relatief veel om aan het eind van de rit een aardig gemiddelde te ontvangen. Nu die levenslange bedrijfsverplichtingen tot het verleden behoren ervaart vooral de jongere generatie dat als oneerlijk. Het kabinet wil daarom de doorsneepremie afschaffen. Daarbij zijn – zo schrijft Rabo Research in een recent verschenen rapport – werknemers van rond de 45 jaar de verliezers, zij zullen moeten worden gecompenseerd. De kosten daarvan kunnen oplopen tot € 55 – 60 miljard.

Post Rabobank Pensioenfonds voortaan digitaal

BRON **REGIE/ RABOBANK PENSIOENFONDS**

Alle pensioenpost voortaan overzichtelijk en veilig bij elkaar. Nooit meer zoeken naar belangrijke documenten én automatisch bericht in de mailbox als er nieuws te melden is.

Het Rabobank Pensioenfonds wil op termijn helemaal stoppen met het versturen van post via de traditionele weg. Deelnemers wordt dan ook gevraagd hun email-adres door te geven, zodat ze pensioenpost en de Regie, het verkorte jaarverslag, blijven ontvangen, maar dan direct op de computer. Zodra er post klaar staat krijgt u een melding via de mail. Het email-adres doorgeven is eenvoudig. Ga naar www.rabobank-pensioenfonds.nl en vul het e-mailadres in bij 'Mijn Pensioen'. Dit kan met gebruik van de DigiD.

Liever niet digitaal, maar gewoon post in de brievenbus? Dat kan ook. Door in te loggen in 'Mijn Pensioen' kunnen deelnemers hun voorkeur aangeven. ←

Beleidsdekkingsgraad eind oktober hoger dan de vereiste dekkingsgraad

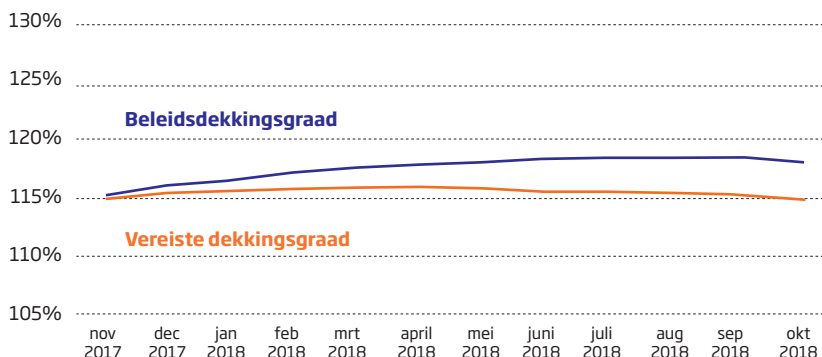
BRON **RABOBANK PENSIOENFONDS**

Eind oktober is onze beleidsdekkingsgraad gelijk aan 118,3%. Eind september was deze 118,5%. De vereiste dekkingsgraad is gedaald naar 114,9%. Eind september was deze 115,5%. Onze beleidsdekkingsgraad is derhalve eind oktober hoger dan de vereiste dekkingsgraad.

Dat de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de vereiste dekkingsgraad is een van de voorwaarden voor het fonds om te kunnen indexeren. Lees meer over het Indexatiebeleid op de geheel vernieuwde website van het Rabobank Pensioenfonds.

Onze dekkingsgraad in het afgelopen jaar

In de grafiek ziet u hoe onze beleidsdekkingsgraad en de vereiste dekkingsgraad zich in de afgelopen 12 maanden hebben ontwikkeld: ←

COLLECTIEVE ZIEKTEKOSTENCONTRACT MET ZILVEREN KRUIS 3 JAAR VERLENGD

Zilveren Kruis en Rabobank hebben overeenstemming over de collectieve ziektekostenverzekeringen voor mensen die nog werken en gepensioneerd. De contracten daarvoor zijn met drie jaar verlengd. Alle verzekerden krijgen 10% korting op de basisverzekeringen en 17,5% (was 20%) korting op de aanvullende verzekeringen, de tandartsverzekering en het Vitaal pakket. Wel daalt de tandartsverzekering in het derde jaar (2021) naar 15%. Weliswaar zijn deze kortingen iets lager dan die van de afgelopen jaren, desalniettemin is VG-Rabobank blij met de uitkomsten van de onderhandelingen. De kortingen zijn geldig zolang de wetgever dat toestaat.

Voor vragen:
(071) 751 00 76

Meer weten over Zilveren Kruis:
www.zilverenkruis.nl/Consumenten/zorgverzekering/collectieveverzekering/paginas/default.aspx

WAT VERANDERT ER IN DE ZORGVERZEKERING?

Paracetamol uit basispakket, hulp bij overgewicht erin

Het basispakket - de wettelijk verplichte verzekering voor iedere inwoner van Nederland - verandert met ingang van 1 januari. Ook een aantal vergoedingen verandert. Wat niet wijzigt is de hoogte van het eveneens wettelijk verplichte eigen risico. Dat blijft € 385,-.

BRONNEN RIJKSOVERHEID EN ZILVEREN KRUIS

De overheid heeft besloten het basispakket uit te breiden. Vooral mensen met overgewicht, een chronische vernauwing van de luchtwegen (COPD) of een ziekte waarvoor ze regelmatig gebruik maken van zittend ziekenvervoer, hebben daarvan profijt. Wat wel uit de basisverzekering verdwijnt is de vergoeding van paracetamol en voedingssupplementen. Hiermee denkt de overheid zo'n € 20 miljoen te besparen.

Betaalbare zorg

Sinds de introductie van de Zorgverzekeringswet (Zvw) heeft Nederland een zorgstelsel met een gereguleerde marktwerking. De overheid bepaalt wat er in het basispakket zit. De uitvoering ervan is belegd bij de zorgverzekeraars. Hun taak is het waarborgen van een betaalbare, toegankelijke en kwalitatief goede zorg. Om

dat te realiseren maken zij jaarlijks prijsafspraken met zorgverleners en kijken ze nadrukkelijk naar de geleverde kwaliteit. Ook dat leidt tot veranderingen in de basisverzekeringen en de aanvullende verzekeringen. Zo heeft Zilveren Kruis – waar veel leden van de VG-Rabobank verzekerd zijn – besloten prostaatoperaties alleen te vergoeden als ze worden uitgevoerd in een ziekenhuis met een bewezen staat van dienst. Het aantal ziekenhuizen waar mensen met een Basis-Budgetpolis terecht kunnen is verder verminderd. Wie een Basis Zeker Polis heeft kan terecht bij alle gecontracteerde ziekenhuizen. Verreweg de meeste leden van de VG-Rabobank die zijn verzekerd bij het Zilveren Kruis kiezen daarom voor deze polis. Ook de aanvullende verzekeringen zijn veranderd. De meest populaire daarvan is de aanvullende verzekering met drie sterren. ←

Basis verzekeringen: de belangrijkste veranderingen

- Vergoeding gecombineerde leefstijl interventie (GLI)
- Ruimere vergoeding voor zittend ziekenvervoer
- Vergoeding COPD bij bepaalde indicaties
- Eigen bijdrage bepaalde medicijnen maximaal € 250,-
- Paracetamol en voedings-supplementen uit basispakket
- Prostaatkankeroperaties alleen in bepaalde ziekenhuizen
- Aantal ziekenhuizen Basis Budgetpolis beperkt

Aanvullende verzekeringen: de belangrijkste veranderingen

- Reiskostenvergoeding frequent bezoek ziekenhuis of GGZ instelling
- Maximaal 36 consulten fysiotherapie per jaar (4 sterren)
- Vergoeding mondhygiëniste naar 75% (aanvullende tandverzekering)
- Maximale vergoeding alternatieve zorg verlaagd met € 100,-
- Valpreventie en bewegen niet alleen vergoed bij een Pluspraktijk

Meer weten over alle wijzigingen:
<https://www.zilverenkruis.nl/Consumenten/zorgverzekering/veranderingen/Paginas/zorgverzekering-2019.aspx>

 VG-RABOBANK
BETROKKEN BIJ PACT
OUDERENZORG

We zijn in staat iets te doen aan eenzaamheid

Met het Pact voor de Ouderenzorg – inmiddels ondertekend door bijna 200 organisaties waaronder Rabobank – wil minister Hugo de Jonge (VWS) alle partijen die zich bezighouden met ouderenzorg verenigen. Een papieren tijger? Of een alleszins levensvatbaar initiatief om de problemen in de ouderenzorg het hoofd te bieden?

Iedere wijk
een coalitie

DOOR WILLEMEN VELDMAN-MARSMAN

Deze herfst ging de eerste concrete actie in het Pact voor de Ouderenzorg van start: één tegen de eenzaamheid. Nieuw is dat deze actie wordt gerealiseerd door de landelijke coalitie te verbinden met de lokale aanpak van gemeenten en met het werk van zorginstellingen en vrijwilligersorganisaties. Andere concrete plannen zijn het ondersteunen van ouderen en mantelzorgers, waardoor de zorg beter aansluit op de behoeften van zorgvragers en mantelzorgers en het verbeteren van de kwaliteit van de verpleeghuiszorg. Nederland staat namelijk voor een grote opgave. Een kwart van de Nederlandse bevolking is ‘op leeftijd’. Ouder dan 60. Dit percentage

neemt de komende jaren verder toe, mede door de stijgende levensverwachting. Met als gevolg dat het aandeel jongeren in de totale bevolking afneemt en het aantal mantelzorgers daalt. Dat heeft ingrijpende gevolgen voor de manier waarop de ouderenzorg is georganiseerd. Nu drijft deze vooral op mantelzorgers, vrijwilligers en als het echt niet anders kan zorginstanties.

Bundeling van krachten

Het Pact voor de ouderenzorg is in het leven geroepen om al deze krachten te bundelen en een aantal dingen concreet te verbeteren, vertelt Hans Wesselink, voorzitter van de commissie Zorg, Welzijn en Wonen van de VG-Rabobank. Zijn bemoeienis met het Pact voor de Ouderenzorg vloeit voort uit zijn rol als com-

missielid van de NVOG, de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden. Ouderenzorg vindt hij een uiterst relevant vraagstuk, het realiseren van één tegen de eenzaamheid nog een hele uitdaging. Wesselink is wat deze eerste actie betreft voorstander van een pragmatische aanpak. “Bottom up en onder regie van vrijwilligers om één tegen de eenzaamheid stevig te verankeren in de samenleving. Uiteraard zijn professionals belangrijk, maar hun taak zie ik veel meer in de zorg.” Zijn ideaalbeeld: “ik zou graag zien dat iedere wijk een coalitie heeft waarin uiteenlopende organisaties samenwerken om ouderen de zorg te verlenen die ze nodig hebben.” Daar kan ook de VG-Rabobank een bijdrage aan leveren. Wesselink: “We zijn op verschillende manieren belang-

Waarom een Pact voor de Ouderenzorg?

Met het Pact voor de Ouderenzorg willen de ondertekenaars ouderen in Nederland laten voelen en ervaren dat de zorg en ondersteuning voor hen en de generaties na hen beter wordt. Om dat te realiseren worden drie concrete programma's uitgewerkt:

- Eén tegen de eenzaamheid.
Doel: eenzaamheid signaleren en doorbreken. Is deze herfst van start gegaan.
- Langer thuis. Doel: de zorg en ondersteuning thuis verbeteren, de mantelzorger helpen en inzetten op een meer geschikte woon- en leefomgeving. Wordt voortvarend aan gewerkt.
- Verbeteren van de kwaliteit van de verpleeghuiszorg.

Het ondertekenen van het Pact is géén vrijblijvende aangelegenheid, maar de uitspraak van een aantal partijen die zich samen verantwoordelijk weten en stellen voor de kwaliteit van het leven van ouderen. Over de specifieke invulling van de acties en programma's maken ze samen afspraken, samen spreken ze af wie de regie voert en aan zet is.

hebbend. We worden ouder, ook onze leden worden geconfronteerd met eenzaamheid en zorg die achterblijft. Bovendien zijn veel van onze leden volop actief in de lokale gemeenschappen als mantelzorger, vrijwilliger of een combinatie van beide." Dát, gevoegd bij het feit dat de Rabobank het Pact voor de Ouderenzorg mede heeft ondertekend, biedt volgens Wesselink de VG-Rabobank volop de gelegenheid samen met de Rabobankorganisatie op een praktische en werkbare manier invulling te geven aan het ambassadeurschap van de vereniging. "Wij zijn – ook omdat we al ervaring hebben met het initiatief Omzien naar Elkaar – samen met de lokale banken prima in staat om wat te doen aan bijvoorbeeld eenzaamheid. De banken leveren dan de faciliteiten en

trekken zaken mede van de grond, de leden van de VG-Rabobank zorgen er samen met anderen in de coalitie voor dat het wordt gerealiseerd."

Ook Omzien naar Elkaar sluit volgens Wesselink naadloos aan op de manier waarop het Pact voor de Ouderenzorg moet gaan functioneren. Bij Omzien naar Elkaar zetten vrijwilligers van de VG-Rabobank zich in voor oud-collega's die kampen met problemen zoals ziekte, eenzaamheid, het overlijden van een partner of anderszins. ←

Websites:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2018/03/08/pact-voor-de-ouderenzorg>
<https://www.eentegeneenzaamheid.nl/>

DRIE VISIES OP VITALITEIT EN GEZONDHEID

In de gezondheidszorg waart een nieuw denken rond. Mede ingegeven door een andere kijk op wat gezondheid nu eigenlijk is, door voortschrijdend inzicht over de werking van het geheugen en door technologische ontwikkelingen. Dat werd duidelijk tijdens de 4e Vitaliteitsdag op 6 oktober in Zeist

DOOR WILLEMEN VELDMAN-MARSMAN

"Herinneringen zijn geen vaststaande feiten"

Het begrip vitaliteit is aan revisie toe. Te vaak nog wordt vitaliteit geassocieerd met energieke, kerngezonde mensen zonder gebrek of ongemak. Een toestand van compleet welbevinden, zowel lichamelijk als psychisch en sociaal, aldus de definitie van de World Health Organization (WHO). Terwijl iedereen vroeger of later te maken

krijgt met gebeurtenissen en omstandigheden die dit gezondheidsideaal danig kunnen doorkruisen. Voor Institute for Positive Health (IPH) reden om de gangbare definitie te verbreden.

Spinnenweb

Marja van Vliet, onderzoeker bij IPH: "Ook als mensen niet ziek zijn doen zich gebeurtenissen voor die invloed hebben op hun welbevinden. Denk bijvoorbeeld aan een echtscheiding of het overlijden van een dierbare. Je bent dan niet ziek maar bevindt je ook niet in een staat van compleet welbevinden. Volgens de WHO-definitie zou je dan moeten worden behandeld, wat onzinnig is. Het gaat namelijk niet om de af- of aanwezigheid van ziekte, maar om het vermogen met de fysieke, emotionele en sociale gebeurtenissen in

het leven om te gaan en daarbij zoveel mogelijk zelf de regie te voeren." Daarbij spelen zes aspecten een rol: de lichaamsfuncties, het mentale welbevinden, of een mens het leven als zingevend ervaart, de kwaliteit van leven, of mensen nog meedoen en hoe ze het dagelijks functioneren ervaren. Dat is een andere manier van denken over gezondheid. Om daar in de praktijk mee uit de voeten te kunnen heeft IPH een aantal middelen en methoden ontwikkeld. Favoriet is het spinnenweb. Niets meer en niets minder dan een methode om een gesprek te voeren over gezondheid, aldus Van Vliet. Onderzoek van het Radboud UMC leert namelijk dat het spinnenweb alleen effect heeft als er een vervolgesprek plaats heeft en dat het moeilijk in te vullen is voor mensen zonder internetervaring.

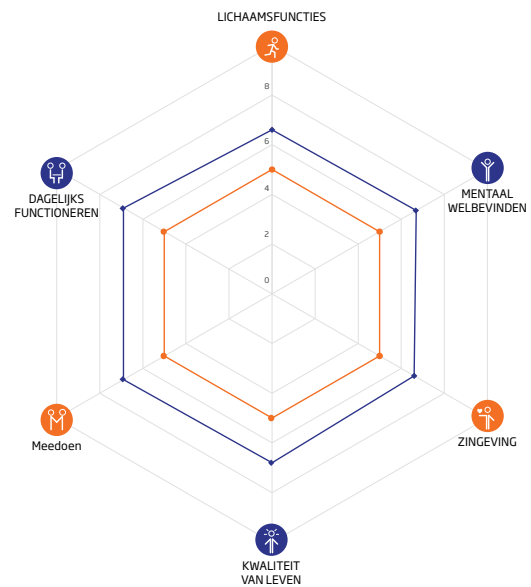
**Dat we iets
onthouden
is een
uitzondering**

Het vitale geheugen

De mens is per definitie een vergeetachtig wezen. En het verleden een illusie, een constructie achteraf. Aldus de Groninger hoogleraar Douwe Draaisma. Dat we dingen vergeten is namelijk niet iets om van in paniek te raken, maar la condition humaine. De menselijke geest is simpelweg niet in staat alles te onthouden. "Jonge mensen vergeten net zo veel als ouderen, alleen gaan ze daar wel een stuk gemakkelijker mee om. Zij hebben het druk. Veel ouderen daarentegen cultiveren hun vergeetachtigheid door tot in detail bij te houden wat ze vergeten", zegt Draaisma: "Dat we iets onthouden is een uitzondering omdat alles waaraan we geen aandacht besteden verdwijnt en ook niet terugkeert." De veronderstelling dat het geheugen werkt als een bibliotheek waar-

in alles terug te vinden is, klopt dan ook niet zegt hij. Het geheugen is namelijk uiterst complex. Er zijn 256 verschillende geheugens gedefinieerd, variërend van het zintuiglijke, het korte en het lange termijn geheugen tot het visuele, het iconische en het declaratieve geheugen. Bovendien zijn er verschillende manieren van vergeten omdat het geheugen vooral recente gebeurtenissen opslaat en soms ook gebeurtenissen niet erkend. Draaisma: "Als het op je persoonlijke herinneringen aankomt, zijn waarheid en betrouwbaarheid veel minder essentieel dan we denken." Naarmate mensen ouder worden krijgen ze nieuwe inzichten, ande-

re opvattingen, andere waardeoordelen, waardoor herinneringen, zo leert onderzoek, vaak totaal verschillen van de feitelijke gebeurtenissen. Marten Toonder zei daarover: 'iets wat in de jeugd is gebeurd, is dikwijls het gevolg van een gebeurtenis op oudere leeftijd.' Ook de manier waarop iets eindigt heeft buitengewoon veel invloed op de herinneringen over een veel langere tijd. Ongeacht of dit nu gaat over een loopbaan, vakantie, concert, vriendschap of

samenwerkingsverband. Draaisma: "Oudere mensen die veertig jaar met veel plezier bij een bedrijf werkten maar door een reorganisatie overbodig werden verklaard, kunnen zo verbitterd raken over een paar slechte laatste maanden, dat ze alle jaren van plezier uit hun herinnering bannen." Toch leert zijn onderzoek ook dat de meeste mensen er geen gebruik van zouden maken als er een vergeetstechniek voor het verdringen van onplezierige of pijnlijke herinneringen bestond.

Koude en warme zorg

Je moet van mensen houden om dit te bedenken. Systemen die de mens in staat stellen veel langer zelfstandig thuis te blijven wonen en die ook nog te begrijpen zijn voor een hoogbejaarde zonder internetervaring. Zoals de 94-jarige, zelfstandig wonende meneer van Dommelen. Hij is te zien in een filmpje van Jeroen van der Heijden, commercieel directeur FocusCura. In videogesprekken met zijn zorgverleners op afstand en zijn dochter. Dat hij dit nog mag meemaken vindt hij ge-

weldig. "Het is een heel andere wereld geworden en ik mag daaraan meedoen." Van der Heijden begint zijn bedrijf als zijn oma 13 uur op de vloer ligt met een gebroken heup voordat ze eindelijk wordt gevonden. Hij ontwikkelt een persoonsalarmeringssysteem. Al snel gevolgd door andere technologische hulpmiddelen zoals beeldzorg, medicatiebegeleiding en monitoring. Dat gebeurt met behulp van sensoren en de nieuwste technologie. Waarbij het uitgangspunt is dat mensen met het voortschrijden van hun leeftijd niet telkens iets nieuws hoeven aan te schaffen. "We willen toe naar oplossingen die meegroeien met de veranderende vraagstelling van mensen zonder dat ze telkens weer op kosten worden gejaagd." Wat Van der Heijden en zijn collega's beogen is dat mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen en zelf de regie houden over hun leven. Dat doen ze door het ontwikkelen van zorginnovaties op twee gebieden: zorg op afstand en het ziekenhuis thuis. Daarmee overbrugt FocusCura de kloof tussen koude techniek en warme zorg. Van der Heijden: "De bevolkingsopbouw verandert radicaal, de zorgkosten rijzen de pan uit, er waren eind vorig jaar meer dan 230.000 vacatures in de zorg en de wereld digitaliseert in hoog tempo. Tel je al deze ontwikkelingen bij elkaar op en kijk je naar de technische mogelijkheden die er al zijn, dan biedt dat volop kansen om de zorg kwalitatief zodanig te verbeteren dat mensen goed en plezierig langer zelfstandig kunnen blijven wonen." Het is wel de vraag of mensen en organisaties de snelle technologische ontwikkelingen kunnen bijbenen. Van der Heijden is daar optimistisch over. "Zorg gaat in de eerste plaats om mensen. Omdat we veel van de tamelijk technische taken digitaliseren, is er veel meer tijd voor het menselijke contact." ←

Aan de Vitaliteitsdag namen bijna 300 mensen deel. Naast de drie sprekers gaf Duco Bauwens een actieve boost aan het programma, dat werd afgesloten met een speedcursus 'Geluk' door Ernest Beuving.

Kijk voor een impressie van de dag op <https://www.vgrabobank.nl/>

Websites:

<https://www.focuscura.com/nl>
<https://iph.nl/>

**ICT biedt
meer
tijd voor
menselijk
contact**

WHATSAPP-HANDIGHEIDJES

Tips voor de feestdagen

Met de feestdagen voor de deur zijn de kerstgroeten en nieuwjaarswensen voor het nieuwe jaar uiteraard al per post verzonden. Maar niets is leuker dan tijdens de kerst of met de jaarwisseling een gezellige foto van het kerstdiner of precies om twaalf uur het Gelukkig Nieuwjaarsbericht te sturen.

DOOR SENIORWEB

1 Stuur een geluidsfragment

Om een geluidsfragment in WhatsApp te versturen, doet u het volgende:

- Open het chatgesprek waarin u een geluidsfragment wilt sturen.
- Plaats uw vinger rechtsonder op het icoon van de microfoon en spreek of zing uw boodschap. Geef toestemming voor het gebruik van de microfoon, als hierom gevraagd wordt.
- Laat het icoon van de microfoon los als u klaar bent met inspreken. Het bericht wordt direct verstuurd.

2 Stuur 'snel' een foto

Een foto van het kerstdiner, de oliebollen of de champagne sturen? Maak een foto in WhatsApp, plaats er een leuke tekst bij en verstuur de foto. U doet dit als volgt:

- Tik rechts van het tekstvak op het pictogram van een camera. Maak een foto.
- Niet tevreden met het resultaat? Tik dan linksboven op het kruisje (iPhone) of op het pijltje naar links (Android-apparaat) en neem nogmaals een foto. Om een foto te voorzien van een tekst tikt u op **Onderschrift** (iPhone) of op **Onderschrift toevoegen** (Android-apparaat).

→ Typ uw tekst en tik op **Gereed/Ger.**

→ Tik op een blauw rondje met daarin een wit vliegtuigje om de foto te versturen (iPhone) of op het papieren vliegtuigje (Android-apparaat).

3 Een bericht doorsturen

Niet drie keer dezelfde tekst typen? Stuur uw bericht gewoon door naar iemand anders:

- Plaats uw vinger op het bericht dat u wilt doorsturen.
- Op de iPhone verschijnt na enige tijd een zwarte balk. Tik hierin op **Stuur door** en vervolgens linksonder in beeld op het pictogram van het gebogen pijltje naar rechts. Tik ten slotte op de naam van de persoon die het bericht moet ontvangen en tik onderaan op **Stuur door**.
- Op een Android-apparaat verschijnt bovenin beeld een balk. Tik rechtsboven op de pijl naar rechts en tik vervolgens op het gesprek waarnaar u het bericht wilt doorsturen. Om het bericht te versturen tikt u op het pictogram van een papieren vliegtuig.

4 Een foto stuurt u nog makkelijker door:

- Tik links (iPhone) of rechts (Android-apparaat) van de foto op het pijltje, tik op de naam van de persoon waarnaar u de foto wilt doorsturen en tik vervolgens op **Stuur door** (iPhone) of op het pictogram van een papieren vliegtuigje. ←

Meer leren over WhatsApp?

SeniorWeb-leden kunnen gratis de online cursus 'Leer alles over WhatsApp' volgen. Ook interesse in deze of één van onze andere Online Cursussen? Word nu lid van SeniorWeb voor slechts € 32,- per kalenderjaar en ontvang gratis het boek *Veilig en vertrouwd online*. Ga naar www.seniorweb.nl/rabobank voor meer informatie.

Verplaats je
maar eens in
hun situatie

Veel van onze leden maken zich als vrijwilliger verdienstelijk voor de samenleving. Wat doen zij? Wat drijft hen? En wat levert het op? Deze keer: **Aggi Jacobs – van Goch**.

DOOR PETER DE MUNCK MORTIER

‘Ze beginnen wel hun draai te vinden, maar zijn er nog niet’

Aggi Jacobs – van Goch
(1948)

1969
diverse functies in de psychiatrie

2010
beëindiging actieve dienst

Weduwe van Huub Jacobs

1968
Faculteitsbureau KU Nijmegen

1970
Interpolis

1972
Rabobank Ysselsteyn

1986
Beëindiging actieve dienst (WAO)
Assurantieadviseur

DE FOTO GEEFT EEN TRIEST BEELD VAN WAT OOIIT EEN KEURIG APPARTEMENT WAS. VAN DE WONING VAN HET SYRISCHE GEZIN WAARVOOR AGGI JACOBS ZICH INZET, IS NIET MEER DAN EEN RUïne OVER.

De vraag wie de schuldige partij is - Assad of de oppositie – is dan niet meer relevant. Als je met je gezin in de brandhaard zit, wil je wegwezen. En wel zo snel mogelijk.

Zo belandde het gezin drie jaar geleden in Nederland. Vader, moeder en vier kinderen in een voor hen onbekende, maar wel veilige omgeving. Inmiddels hebben zij de verblijfsstatus gekregen en proberen zij te integreren in de Nederlandse samenleving. Aggi Jacobs (70) helpt daarbij. Zij is een van de 40 vrijwilligers van de stichting Welkom op Weg die statushouders in de gemeente Venray begeleidt. Nadat een woning is toegewezen verzet de stichting voor zo'n gezin een berg werk. Er moet van alles geregeld worden: meubels, werk, verzekeringen, kinderen moeten naar school.

Aggi, weduwe van Huub Jacobs (voorheen assurantie adviseur in de buitendienst), is nu een jaar als maatje aan het gezin gekoppeld. In haar professionele leven was ze onder andere casemanager psychiatrie. In die laatste functie coördineerde zij de partijen die zorg verlenen aan patiënten. Na haar pensionering is zij als maatje bij Welkom op Weg aan de slag gegaan. Aanvankelijk als taalmaatje, maar inmiddels is haar rol beter te omschrijven als gezinscoach.

“Ik wil graag wat doen voor deze mensen”, stelt Aggi. “Ze hebben het niet gemakkelijk. Daarbij komt dat veel mensen in ons land een negatieve kijk hebben op de nieuwkomers. Daar stoor ik mij aan.”

Wekelijks heeft Aggi contact met ‘haar gezin’ om de lopende zaken door te nemen. Natuurlijk zijn er de formaliteiten en de post die de aandacht vragen.” Die nemen we dan gezamenlijk door. De ouders en vaak ook de kinderen zitten erbij. Een goede leer-school.” Maar tegelijk wordt zoveel mogelijk gestuurd op zelfredzaamheid. Dat is namelijk de beste manier om zo snel mogelijk je weg te vinden binnen de Nederlandse samenleving.

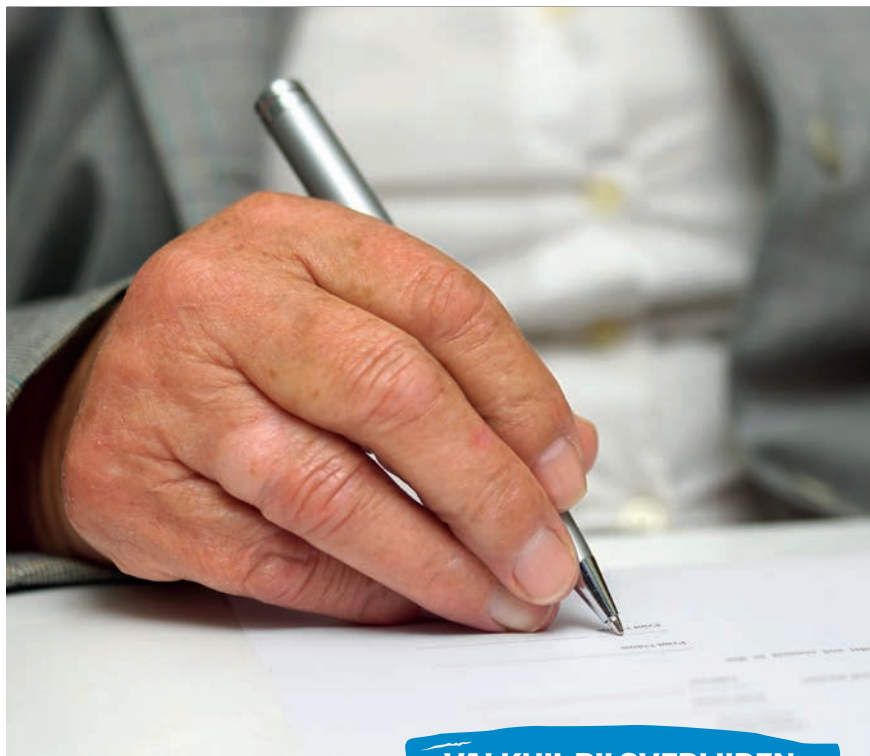
Ook de scholen van de kinderen (van 16, 14, 8 en 6 jaar oud) zijn regelmatig onderwerp van gesprek. Hoe werkt ons onderwijssysteem? Hoe kunnen de kinderen aarden in een compleet Nederlandstalige opleiding? Dat vraagt begeleiding en hulp, wat zeker niet eenvoudig is als ze in de puberteit verkeren. Ook de trauma's die ze in Syrië opliepen kunnen daarbij parten spelen.

De hulp die Aggi geeft, is voor een belangrijk deel kennisoverdracht. Maar daarnaast ook cultuuroverdracht. “Dat gebeurt vice versa; je leert van elkaar. Zo valt mij op dat de Syrische mensen heel gastvrij zijn. Altijd ben je welkom, word je binnen gevraagd en uitgenodigd om mee te eten. In dat opzicht zullen ze ons wel wat afstandelijk ervaren. Bij Nederlanders loop je niet zomaar binnen; voor een bezoek moet je altijd een afspraak maken.”

“De mensen beginnen inmiddels wel hun draai te vinden”, vindt Aggi, “maar ze zijn er nog niet.” De vader neemt deel aan een leerwerk-traject (meubels maken) en krijgt zo de gelegenheid de taal beter te leren. Dat zijn belangrijke stappen, die Aggi energie stimuleert. ←

www.vluchtelingenwerk.nl Vluchtelingen-
Werk is in bijna elke gemeente aanwezig.

**VALKUIL BIJ OVERLIJDEN
LANGSTLEVENDE OUDER**

Uit de notarispraktijk

Erfgenamen kunnen kiezen tussen zuiver en beneficiair aanvaarden. Maar wat als je zuiver hebt aanvaard en er een adder onder het gras blijkt te zitten?

DOOR **NOTARIS DRE TEEUWEN**

Stel vader en moeder zijn getrouwd in gemeenschap van goederen en hebben twee kinderen. Het vermogen bestaat uit een woning en spaargeld van in totaal € 300.000,-.

De langstlevende heeft dan recht op de helft van het vermogen op grond van het feit dat deze in gemeenschap van goederen is getrouwd en tevens recht op een kinsdeel. Oftewel de langstlevende heeft recht op de helft, zijnde

€ 150.000,- en op grond van de wet een kinsdeel zijnde een/derde oftewel € 50.000,-, dus in totaal € 200.000,-. Dit betekent dat de langstlevende aan ieder van de kinderen op papier een schuld heeft van € 50.000,-. Volgens de wet is deze schuld onder andere pas opeisbaar bij overlijden van de langstlevende.

Onlangs moest de rechter over het volgende een oordeel geven. Vader was overleden. Enkele jaren na vader overleed moeder. Vader en moe-

der hadden samen vier kinderen. Twee kinderen aanvaardden de nalatenschap zuiver, wat betekent dat ze daardoor niet alleen alle activa maar ook alle schulden accepteerden. De twee andere kinderen aanvaardden de nalatenschap beneficiair oftewel onder het voorrecht van boedelbeschrijving. Dit betekent dat zij niet met hun eigen vermogen aansprakelijk waren voor de schulden van de nalatenschap.

Sinds kort opent de wet de mogelijkheid om na zuivere aanvaarding met goedkeuring van de rechter alsnog de nalatenschap beneficiair te aanvaarden indien de erfgenaam bekend wordt met een schuld die hij niet kende en ook niet behoorde te kennen.

Toen de twee kinderen die zuiver hadden aanvaard erachter kwamen dat door vaders deel de nalatenschap van moeder negatief was, stapten zij naar de rechter met het verzoek om alsnog de nalatenschap van moeder beneficiair te aanvaarden. Zij stelden dat zij niet op de hoogte waren van de schulden die moeder aan de kinderen had, in verband met het overlijden van vader. De rechter wees echter het verzoek van de kinderen die zuiver hadden aanvaard af.

De rechter was van mening dat de kinderen zelf onderzoek hadden moeten doen naar het testament dat vader destijds gemaakt had. Dit was het zogenaamde langstlevende testament.

Conclusie: de nieuwe wettelijke bepaling zoals hiervoor vermeld biedt alleen in zeer uitzonderlijke gevallen de mogelijkheid om de nalatenschap na zuivere aanvaarding alsnog beneficiair te aanvaarden. Een mogelijkheid is bijvoorbeeld als er sprake is van een schuld op grond van wettelijke aansprakelijkheid. Wees dus voorzichtig. ←

Raadpleeg uw notaris, de website van de beroepsorganisatie KNB (www.knb.nl) of lees meer op www.notaristeeuwen.nl

Ze staan positief in het leven, hebben er plezier in zich in ieder geval kleurrijk en vaak ook stijlvol te presenteren en trekken zich niks aan van hun kalenderleeftijd en de conventies. De mannen en vrouwen in de blogs, fotoboeken en films van Misja B, Ari Seth Cohen en Arnaud Mooij.

DOOR WILLEMEN VELDMAN-MARSMAN

Een zelfbewust tegengeluid

Een compleet andere kijk op ouder worden

Het is een zelfbewust tegengeluid dat al een paar jaar weerklinkt op het internet, in tijdschriften en in fotoboeken. Oud worden hoort bij het leven, maar dat betekent allerm minst dat mensen in een kleurloze outfit, met steunkousen en op mephisto's onzichtbaar richting het einde schuifelen. Inmiddels lopen bij menig modehuis oudere modellen m/v op de catwalk, hebben kunstenaars het oudere model ontdekt en is het hoogbejaarde stijlicoon, eveneens m/v, aan een stevige opmars begonnen. Bovendien zijn er nogal wat levenslustige ouderen, die gewoon doorgaan met wat ze altijd al deden of iets totaal nieuws beginnen. Waarmee ze actief bijdragen aan een compleet andere kijk op ouder worden.

Fotograaf Arnaud Mooij maakte Old Passioned, een schitterend uitgevoerd

koffietafel boek en een documentaire, omdat hij vindt dat er te weinig aandacht is voor de schoonheid en de kracht van de ouderdom. In deze maatschappij zijn we bijna uitsluitend gericht op jong en strak, schrijft hij op zijn site. Zijn missie is dat er van iedere oudere een mooie foto wordt gemaakt. Net als Cohen en Misja B. doorbreekt hij met zijn boek met 45 portretten in woord en beeld van vitale, bezielende en enthousiaste 65-plussers de stereotype beeldvorming over ouderen.

Hipsters en Youngsters

Dat een groeiend aantal ouderen zich zo zelfbewust manifesteren is een logisch gevolg van de geschiedenis. Ze maakten de jaren '60 mee, bevochten vrijheden die er tot dat moment niet waren, stonden aan de wieg van veranderende opvattingen over leven en werken, bepaalden decennialang mede het modebeeld en hadden grote invloed op de economische, politieke en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit zijn dan ook de hipsters onder de ouderen, aldus Bureauvijftig in de Tegenlicht-uitzending 'Het grijze goud'. Saillant detail: het zijn jonge, pionierende ondernemers die in deze documentaire de clichés bestrijden. Ook zij maakten een documentaire en boek over ouderen. Titel: The Youngsters.

Uit fotoboek **Old Passioned** van Arnaud Mooij

Levenslust en levenskracht

Old Passioned is volgens Mooij, "een ode aan mensen die ver voorbij hun pensioenleeftijd zijn en nog steeds alles uit het leven halen." Zijn foto's en de verhalen stralen niet alleen levenslust en levenskracht uit, maar ook de rijkdom van doorgaan ongeacht de leeftijd. Dat doen ook de blogs van Misja B. en de boeken, blogs en films van Cohen. Het verschil met Mooij is dat zij zich vooral richten op wat mensen dragen, vanuit de gedachte dat persoonlijke stijl ertoe doet. Toch is hun werk geen oppervlakkige, consumptieve uiting van een geïdealiseerde identiteit en uiterlijk vertoon. In tegendeel zelfs. Zij bewijzen dat een mens nooit te oud is om er goed uit te zien. ←

Lekker zappen
Tijdens de kerst

- <http://oldpassioned.nl/>
- <http://www.advanced.style>
- <http://www.misjab.nl/>
- <http://www.deyoungsters.nl/nl/>

Wie het boek **Old Passioned** wil hebben kan kijken op de site van Bol.com of het bestellen in de boekhandel. Het ISBN nummer is 9789082747805.

22 VERENIGINGS NIEUWS

COMMISSIE ZWW zoekt teamgenoot

Een van de commissieleden treedt binnenkort af. Wij zoeken daarom een bevlogen, inspirerende teamgenoot die het leuk vindt om een bijdrage te leveren aan de Commissie Zorg, Welzijn en Wonen. Op de website is te lezen wat we doen, wat we bieden en wat we vragen. Je kunt ook bellen met voorzitter Hans Wesselink, 06-53430219.

Meer informatie:
www.vgrabobank.nl/inkomen-en-zorg

Contributie 2019

In week 4 van 2019 incasseert de VG-Rabobank de contributie voor het lidmaatschap. Het bedrag blijft € 25 per jaar.

NIEUW VG-Rabobank werkt samen met Personeels- VoordeelWinkel

Leden van de VG-Rabobank kunnen vanaf deze maand gebruik maken van de PersoneelsVoordeelWinkel. Dat is een webwinkel waar je met korting producten en diensten kunt kopen, variërend van speelgoed en fietsen tot tickets voor bepaalde voorstellingen. **De webwinkel is te bereiken via de site van de VG-Rabobank.** Bestellingen worden rechtstreeks door de webwinkel afgehandeld, en bezorgd via Post-NL. De samenwerking is voor onbepaalde tijd. Meer dan 250 organisaties, waaronder Achmea, KLM en ZilverSchild ABNAmro werken samen met de PersoneelsVoordeelWinkel.

Motief voor
lidmaatschap
niet veranderd

IDENTITEITS ONDERZOEK 2018

LEDEN TEVREDEN OVER HUN VERENIGING

In juni en juli van dit jaar kon u deelnemen aan het Identiteitsonderzoek. Kort gezegd komt dit onderzoek neer op de vraag: wat is de betekenis van VG-Rabobank voor u? Ook de waardering voor de media kwam daarbij in de enquête aan de orde. Aan het onderzoek hebben 1.890 leden meegedaan. Veruit de meesten hebben de vragenlijst via internet ingevuld; 200 maakten gebruik van het papieren vragenformulier dat bij RaboBand nr 108 was ingesloten.

DOOR PETER DE MUNCK MORTIER

Media

Het gerestylede ledenblad **RaboBand** - dat als het huisorgaan wordt ervaren - wordt intensief gelezen. 89% leest RaboBand voor tenminste de helft. Uit de algemene kwaliteitskenmerken (nuttigheid, inhoud, leesbaarheid, actualiteit en vormgeving) mag worden afgeleid dat een duidelijke progressie is geboekt ten opzichte van eerdere metingen in 2005 en 2009. Gemiddeld genomen krijgt het blad een rapportcijfer 8.

Ook de **internetsite VG-Rabobank.nl** die een gedaantewisseling heeft ondergaan, maakte stappen voorwaarts. De presentatie, de volledigheid, de vindbaarheid van informatie krijgen hoge waarderingen. Daarbij mag worden aangetekend dat de VGR-weektips en de afdelingspagina's een effectieve stimulans zijn om de actualiteit op de voet te volgen. De website ontving het rapportcijfer 7,8.

Veel leden hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om suggesties voor verbetering of verbreding door te geven. De redacties gaan hiermee aan de slag.

Bijeenkomsten

De peiling naar de deelname aan afdelingsbijeenkomsten gaf in feite hetzelfde beeld als bij eerdere onderzoeken: een derde verschijnt vrijwel altijd, een derde komt af en toe, en een derde komt niet. De afdelingen zullen zich buigen over de vraag hoe de participatie

kan worden verhoogd. Duidelijk is wel dat de belangstelling uitgaat naar de algemene ledenvergadering, gevolgd door bedrijfsbezoeken en lezingen.

De landelijk georganiseerde bijeenkomsten vinden plaats onder de regie van de werkgroep Kunst & Cultuur. Museumbezoek scoort goed in de peiling. Meerdaagse reizen blijven qua belangstelling wat achter bij de eendaagse arrangementen. Diverse leden merken op dat een bredere geografische spreiding van activiteiten zal worden gewaardeerd. De werkgroep gaat een verbreding van het aanbod onderzoeken

Lidmaatschap

Het motief om lid te zijn is in vergelijking met vorige metingen niet veranderd. De vertegenwoordiging van de collectieve belangen van de leden op het terrein van pensioenen en zorgverzekering staat bovenaan in de rangorde. Ook de band met de Rabobank en de mogelijkheid om oud-collega's te ontmoeten worden geapprecieerd. Aan die behoeften komt de vereniging volgens de leden prima tegemoet. Het is mede een voedingsbodem voor het ambassadeurschap van de Rabobank waarmee veel leden zich nog steeds verbonden voelen.

Het volledige rapport - tekst en tabellendeel - is na te lezen op de site vgrabobank.nl/vereniging/landelijk_bestuur.

Na loting is de dinerbon gewonnen door Martin Bol

NIEUW:

Kennismakingsaanbod lidmaatschap

Om als vereniging een toekomst en ook impact te hebben, is een structurele aanwas van nieuwe leden nodig. Bestuur en afdelingen starten daarom met ingang van 1 januari 2019 een proef waarbij het mogelijk is om tijdelijk gratis kennis te maken met de vereniging. Na aanmelding kan het aspirant-lid 6 maanden lang onze website bezoeken, RaboBand lezen en een indruk krijgen van evenementen/aanbiedingen en (afdelings) activiteiten. Gratis en onverplicht. Pas bij definitieve aanmelding na de kennismakingsperiode gaat het lidmaatschap in en is contributie verschuldigd. Daarom onze oproep. Ontmoet u regelmatig oud-collega's, vraag dan eens of ze lid zijn en attendeer ze op de mogelijkheid van deze gratis kennismakingsperiode. Op de homepage van onze website www.vgrabobank.nl komt informatie en een aanmeldknop voor belangstellenden.

Eerste Ledendag in 2019

Op **vrijdag 12 april 's**-middags organiseert het bestuur van de VG-Rabobank voor het eerst een landelijke ledendag. Het programma - dat nog in wording verkeert - bestaat uit een mix van interessante inleidingen en entertainment. Wiebe Draaijer, voorzitter van de Groepsdirectie, is een van de sprekers. Hij zal van de gelegenheid gebruik maken om de bijzondere band van de bank met de VG-Rabobank te onderstrepen. Wilt u erbij zijn? Noteer dan alvast de datum in uw agenda. Meer informatie volgt dit voorjaar. De ledendag is in het auditorium van de Rabobank aan de Croeselaan in Utrecht.

Nieuwjaarswens

Bestuursleden, commissieleden en het secretariaat van de VG-Rabobank wensen alle leden en hun naasten fijne feestdagen en een vitaal 2019.

BERICHTENSYSTEEM VOORZIET LEDEN GERICHT VAN INFORMATIE

Het VGR berichtensysteem wordt zoals het er nu uitziet met nieuwe keuzemogelijkheden verder uitgebouwd. Te denken valt aan berichten over actuele ontwikkelingen over de verschillende aandachtsgebieden van de VG-Rabobank, zoals zorg en pensioenen.

DOOR **MARTIN VAN DER SCHAFT, WEBMASTER**

Het VGR-berichtensysteem zit ook achter de VGR WeekTips en het VGR MaandMeMo. Ieder lid waarvan het e-mailadres in de ledenadministratie genoteerd staat ontvangt wekelijks de VGR WeekTips met daarin verwijzingen naar actuele artikelen op de site, zoals Rabonieuws. Op verzoek van leden is daar een versie op smartfoon-formaat aan toegevoegd. Wie graag berichten op de smartfoon leest kan dat aangeven.

Daarnaast loopt er een proef met het VGR MaandMeMo, bedoeld voor leden die een wekelijks VGR-bericht teveel van het goede vinden. Het mooie is dat leden zelf kunnen aangeven welke berichten ze willen ontvangen. Dat kan in 'Mijn VGR berichten' op de homepage van de site.

De achterliggende gedachte achter deze service is dat leden informatie kunnen halen door op de site in te loggen en rond te surfen. Het VGR-berichtensysteem attendeert ze op nieuws en actualiteiten, waardoor er een goed evenwicht ontstaat tussen halen en brengen van informatie.

Nieuws van de afdelingen

Om leden gericht te voorzien van afdelingsinformatie is er in eerste instantie voor gekozen om gelijktijdig met het plaatsen van een nieuw artikel op de afdelingspagina een 'VGR bericht van uw afdeling' te versturen. Onlangs is besloten in zo'n bericht niet alleen de verwijzing ('link') naar het artikel mee te sturen maar de volledige tekst van het artikel. Dat maakt het lezen ervan een stuk eenvoudiger.

**Evenwicht tussen
halen en brengen**

Nieuwe leden landelijke commissies

In verband met het tussentijds terugtreden van Frans Boons is Jos de Haas als diens opvolger toegetreden tot de commissie Pensioenen. Ook de commissie Communicatie heeft twee nieuwe leden: Thea Kuling-Fibbe en Willemien Veldman-Marsman. Zij volgen Henk van Dijk op, die terugtreedt en Peter Houba, die pasgeleden overleed.

Afdelingsvoorzitters geven input voor het Jaarplan 2019

Op 2 november jl. vergaderde de Raad van (afdelings) Voorzitters. Na de presentatie van de uitkomsten van het Identiteitsonderzoek, gingen de voorzitters in 4 groepen uiteen om ideeën te genereren en met elkaar te bespreken welke activiteiten prioriteit moeten krijgen in het Jaarplan 2019. Diverse creatieve voorstellen en gedachten zijn aansluitend aan elkaar gepresenteerd. Bestuur en commissies zijn nu aan zet om de verzamelde input te verwerken tot een samenhangende en inspirerende activiteitenkalender.

← Één van de vier groepen

Bedankt Jac van Leijsen

Fotograaf gezocht

Maar liefst 6 Algemene Vergaderingen en 4 Vitaliteitsdagen heeft Jac van Leijsen (foto) met zijn fotocamera vastgelegd. Daardoor zijn bijzondere momenten bewaard gebleven. Een selectie van zijn foto's publiceerden we steeds graag op onze website en in RaboBand. Met dank voor zijn vrijwillige werk zoeken we nu een opvolger. Iemand die creatieve kwaliteitsfoto's maakt bij bijzondere gebeurtenissen binnen onze vereniging. Bent u de opvolger die wij zoeken? Reageer dan met een mailbericht aan hansvossen@vgrabobank.nl

Het kortstondig leven van de Loko

In 1994 introduceren Albert Heijn, Shell en enkele andere bedrijven de airmiles. Een manier om trouwe klanten aan zich te binden en nieuwe klanten te trekken. Het MKB en zelfstandige winkeliers zoeken naar wegen om de concurrentiestrijd aan te gaan. Vanwege hun kleinschaligheid is (lokale) samenwerking een must.

DOOR JAN VAN DER MEER

De Rabobank heeft op dat moment (en nog) een groot deel van het MKB als klant en om deze groep te ondersteunen ontwikkelt de bank voor deze doelgroep een nieuw loyaliteitssysteem, het Loko Spaarprogramma. Loko staat daarbij voor 'Lokaal Kopen'.

De klant spaart punten, zogeheten Loko's, bij de lokale winkeliers die aan het programma meedoen. Via de betaalautomaat worden de punten op de Loko Card gezet, vanaf 1997 op de chip van de chipknip. Als

een klant voor 25 gulden aan punten heeft gespaard, ontvangt hij of zij een waardebon die besteed kan worden bij dezelfde winkels en bedrijven die de punten uitgeven.

De kosten zijn grotendeels voor de ondernemers. Zij betalen voor deelname aan het programma, het gebruik van de betaalautomaat en de kosten van de uitgegeven punten. Het netwerk waarop het programma draait is van de Rabobank. De klant betaalt eenmalig 5 gulden om een card aan te schaffen.

Een nieuw
loyaliteitssysteem:
Lokaal KOpen

Voor de kans op slagen is het van belang dat een groot aantal van de lokale ondernemers meedoet. De reikwijdte is lokaal, de punten kunnen niet worden meegenomen naar een ander dorp. De ondernemer die wil meedoen hoeft trouwens geen klant te zijn bij de Rabobank. Alhoewel het programma bij Rabofacet draait, is het wel de bedoeling dat lokaal de gezamenlijke ondernemers het programma promoten.

De eerste proeven met de Loko starten in mei 1996 in Breuken/Loenen en Nijkerk. In

datzelfde jaar komen er nog 9 plaatsen bij, eind 1997 zijn er 35 dorpen en steden waar de Loko is geïntroduceerd. Het doel is 200 maar dat aantal wordt bij lange na niet gehaald. De aanwezigheid van andere loyaliteitsprogramma's, zoals klantenkaarten, en bezwaren tegen de kosten maken dat het programma niet van de grond komt. De jaren daarop komen er niet veel plaatsen meer bij. Het gebrek aan belangstelling en draagvlak doet de Rabobank besluiten om met ingang van 2002 het spaarprogramma af te bouwen. In een aantal plaatsen wordt het Loko-programma voortgezet, op eigen kracht en soms onder een andere naam. ←

Sympathiek, maar niet echt van de grond gekomen

Auto- biografisch luisteren

EEN TIJDJE GELEDEN LAS IK IN DE TREIN, IN EEN ACHTERGELATEN PAGINA VAN EEN KRANT, een bijzonder inter-

essant artikel. Het ging over autobiografisch luisteren. Een term die ik niet kende maar die wel, althans voor mij, heel herkenbaar was.

Waar ging het precies over? Eigenlijk gewoon iets dat we dagelijks doen. Luisteren of dat te proberen. Ieder van ons denkt waarschijnlijk dat hij/zij goed kan luisteren, maar in de praktijk zijn we vaak bezig om een gesprek over te nemen zodat we ons eigen verhaal kunnen doen. Ach, dacht ik, dat zal bij mij eigenlijk wel meevallen. Over tot de orde van de dag. Op de wekelijkse sportclubochtend werd tijdens het koffierondje door iemand geklaagd dat de nachten al behoorlijk koud waren en dat ze haar elektrische deken al had moeten gebruiken en..... Verder kwam ze niet.

Met verbijstering hoor ik mezelf vertellen dat wij het vroeger veel kouder hadden en dat we geen centrale verwarming hadden en dat er ijspegels aan de binnenkant van het raam hingen. Het was waar wat ik zei, maar de toon waarop. En, ik kaapte als het ware onbedoeld haar gesprek. Ineens was ik me bewust dat ik daardoor iets deed wat voor die ander niet fijn is, inbreken op iemands verhaal. Het is me nog een paar keer overkomen, helaas. Nu ik er op let, maakt het gewoon deel uit van onze maatschappij. Laat ik wel eens toe dat anderen bij mij inbreken. Ja. En ik moet eerlijk bekennen dat ik ook teleurgesteld ben als ik mijn verhaal niet kan afmaken. Mijn voornemen voor 2019? Goed luisteren voor een goed gesprek. Verander de maatschappij en begin bij jezelf. Toch!

Je eigen verhaal willen vertellen is menselijk, maar....

—Amuse

Begin
bij
jezelf

THUISKOMEN IN
MUSEUMHUIS
RAMS WOERTHE

Downtown Abbey in Steenwijk

Dit keer reizen we af naar Steenwijk, waar zich Villa Rams-Woerthe bevindt. Een statig Jugendstil pand, dat in oude luister is hersteld. In het souterrain is permanent werk te zien van Hildo Krop (1884-1970). De belangrijkste beeldhouwer van de Amsterdamse School en de enige stadsbeeldhouwer die Nederland ooit had.

DOOR **MARJOKE DRENTH-WIJNANDS**

Foto's van Arjan Bronkhorst

Foto's van Arjan Bronkhorst

Eind 19e eeuw besluit de rijke industrieel en filantroop Hendrik Jan Tromp Meesters een villa te bouwen. Architect A.L. van Gendt, bekend van het Concertgebouw in Amsterdam, krijgt de opdracht.

Hij ontwerpt en bouwt een schitterend woonhuis in Art Nouveau stijl (Jugendstil). Tromp Meesters spaart kosten nog moeite om van zijn villa een gesamtkunstwerk van wereldse allure te maken. Zo ontwerpt Adolf le Comte het feeërieke gebrandschilderde glas in lood raam dat de titel 'De Lente' krijgt en nog altijd te bewonderen is. Staand bovenaan de statige trap naar de eerste verdieping. Co Breman tekent voor de wandschilderingen. In het huis zijn ook de originele beklede banken en eiken deuren met beslag te zien.

Van woonhuis tot gemeentehuis tot Museumhuis

Negen jaar na het betrekken van het huis overlijdt Tromp Meesters. Zijn weduwe vindt het pand te groot en verkoopt het in 1917 aan de Gemeente Steenwijk die er het Gemeentehuis in vestigt. Jaren later, in 2016, koopt de Vereniging Hendrick de Keyser Villa Rams Woerthe. Sedertdien wordt gewerkt aan het herstel van alle bijzondere details van het huis. Het Museumhuis, zoals Hendrick de Keyser het noemt, staat in de top 100 van Nederlandse momenten en behoort tot het cultureel erfgoed.

Hendrik Copijn

Museumhuis Rams Woerthe ligt in een 10 hectare grote tuin. Een groen en weldadig landschapspark in Engelse stijl, een ontwerp van Hendrik Copijn. Wie door het park wandelt komt langs een lange slingerende vijver, parallel aan de oude, tegenwoordig afgedamde, Steenwijker Aa. Er zijn circa 45 verschillende soorten bijzondere bomen en heesters te zien die goed zouden passen in een arboretum. Later is er een hertenkamp aangelegd. Ook staat er een theehuis in het park.

Zoon van een bakker

In het souterrain van Villa Rams Woerthe bevinden zich werken van Steenwijks beroemdste inwoner: Hildo Krop. De zoon van bakker Hein Krop en Johanna Louisa Cordes. Moeder Krop stamt uit een artistieke familie. Vader is fotograaf en tekenaar, twee broers schilderen en fotografe-

ren. Krop wordt opgeleid tot banketbakker. Pas als hij in dienst treedt als kok bij een Engels echtpaar, wordt zijn talent als tekenaar ontdekt. Op advies van de Engelse schilder Gerald Spender Pryce volgt hij een zomercursus beeldende kunst in Londen. Eenmaal terug in Nederland vertrekt hij stante pede naar Parijs waar hij studeert aan de Académie Julian. Om zich vervolgens verder in de beeldende kunsten te bekwalen bij Bart van Hove en beroemde tijdgenoten als John Rådecker, Georg Kolbe en Ossip Zadkine. Als Amsterdam begint met het realiseren van belangrijke beeldhouwprojecten in steen wordt Krop stadsbeeldhouwer. Vandaag de dag telt Amsterdam meer dan 400 beelden, plaquettes en sculpturen van Hildo Krop.

De Gaudi van Amsterdam

Krop is misschien wel een van de productiefste en meest veelzijdige kunstenaars van de 20e eeuw. Hij is een getalenteerd keramist, ontwerpt boekbanden, meubels en vloerkleden en vervaardigt penningen en hout- en ivoorsneden. Museumhuis Rams Woerthe heeft zich tot taak gesteld ieder jaar een facet van zijn veelzijdig talent uit te vergroten in een tentoonstelling en daarover een publicatie uit te brengen. In november is de documentaire 'Hildo Krop – Beeld van een kunstenaar' in première gegaan. Een biografisch portret over het leven van Hildo Krop, die volgens een van de mensen die over Krop vertelt, kan worden gezien als de "Gaudi van

Amsterdam die heerlijk scherp en puntaaf kon hakken”.

Voor het hele gezin

Villa Rams Woerthe is ook leuk voor kinderen. Zij mogen in de keuken koekjes bakken. In de kamers die voor het publiek geopend zijn, mag je op de stoelen zitten, in de laadjes en achter de deuren kijken. In de serre, met een kopje koffie en vogelgeluiden op de achtergrond, kijk je uit op de prachtige tuin. Wij wanen ons er even 'the lord and lady of the manor'.

De documentaire Hildo Krop – Beeld van een kunstenaar is te zien bij het Hildo Krop Museum in Steenwijk en in de eerste helft van 2019 in een aantal bioscopen in Overijssel. Ook RTV-Oost zendt de documentaire uit. Wie liever thuis kijkt, kan een DVD bestellen bij het Hildo Krop Museum in Steenwijk. ←

RABOBANK GEEFT 3 KUNST-BOEKEN UIT

Onder de titel Unlocked 3.0 geeft de Rabobank

drie kunstboeken uit die samen één geheel vormen.

Interviews met kunstenaars, verzamelaars van buiten en anderen, in combinatie met foto's van de kunstwerken, geven een verrassende inkijk in de achtergronden van de collectie van de Rabobank. Ook Leden van de VG-Rabobank kunnen dit boek bestellen. De drie boeken samen kosten **€ 29,95 excl. € 6,95 verzendkosten.**

Meer info? Kijk dan op www.rabobank.nl/particulieren/leden/ledenaanbiedingen

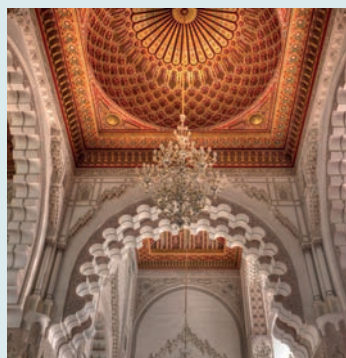
KUNST & CULTUUR ACTIVITEITENKALENDER

PER EIND DECEMBER 2018

Te boeken

→ 7 t/m 11 maart 2019:

5-daagse K&C-vliegarr. 'Casa blanca/Marrakesh'.

→ 1e helft 2018:

Concertreeks met flinke kortingen - diverse locaties in Nederland. Alle detailinformatie én de bijbehorende aanmeldingsmogelijkheid van deze 'te boeken' arrangementen treft u aan in de rubriek 'Evenementen/Aanbiedingen' op de website.

In voorbereiding

→ Maart 2019:

1-daags K&C-arr. 'Chagall en Historische boekdrukkerij' - Doesburg.

→ Voorjaar 2019:

1-daags K&C-busarr. 'Antwerpen (MAS) en boottocht Lillo (met lunch)'.

→ Juni 2019:

3-daags K&C-arr. 'Langs de Graanrepubliek Groningen'

→ Zomer 2019:

1-daags K&C-arr. 'Museum Voorlinden + Beeldentuin' - Wassenaar.

→ Zomer 2019:

1-daags K&C-arr. 'Beeldentuin Kasteel het Nijenhuis Heino'.

→ Augustus 2019:

1-daags K&C-arr. 'Zeister Muziekdagen 2019'

→ Najaar 2019:

1-daags K&C-arr. 'Muziekmuseum Geelvinck - Zutphen'

Doorlopend

→ Vakantiehuizen te huur ('Van leden voor leden'):

Mogelijkheid tot huur van vakantiehuizen in binnen- én buitenland om o.m. de cultuur in de omgeving te (her-) ontdekken.

→ Woningruil ('Van leden voor leden').

Alle detailinformatie over treft u aan in de rubriek 'Evenementen/Aanbiedingen' op de website.

De 'Activiteitenkalender' op de website geeft u altijd de meest actuele ontwikkelingen omtrent de K&C-arrangementen. Raadpleeg dus regelmatig de 'Activiteitenkalender' voor de actuele stand! Stuur uw eventuele vragen/opmerkingen, etc. naar: kc@vgrabobank.nl

Hoezo, de baas in huis?

DOOR KEES OSSEWEIJER

HET WAS OP EEN MOOIE HERFSTDAG DAT ONZE BEDRIJVENADVISEUR, op weg naar een agrarische relatie, genoot van het landschap in het Groene Hart. De opkomende zon en de laaghangende nevel zorgden voor een diffuus licht en de boerenhofsteden leken boven het maaiveld te zweven.

De ventilator in zijn leasebak snorde er lustig op los en onze vriend vroeg zich af wat de reden was dat hij bij dit boerengezin uitgenodigd was. Doorgaans was de boer wat afstandelijk en in het telefoongesprek had hij weinig losgelaten.

Geroutineerd draaide hij de auto het erf op, omzeilde de blaffende hofhond en meldde zich met een luid "volluk" aan de achterdeur van het woongedeelte van de boerderij.

Plaats van handeling werd de woonkeuken: een eenvoudig ingerichte, door neon buizen fel verlichte ruimte, waar de met een plastic zeiltje afgedekte keukentafel dienst deed als conferentietafel. Op een hoek van de tafel lag naast het weekblad *De Boerderij* een wat aftandse map, waarin waarschijnlijk de belangrijke papieren bewaard werden.

Naast de boer, een wat kalende man van middelbare leeftijd met ruwe handen en een permanente glimlach, was ook zijn echtgenote in de keuken aanwezig. Koffie bleefde hij wel en deze werd ongevraagd ingeschonken met toevoeging van een flinke scheut warme, volle melk van het eigen bedrijf. Onze collega, ervaren in deze situaties, draaide het dikke vel handig om het zwaar verzilverde theelepeltje ("groeten uit Valkenburg").

De opbouw van het gesprek verliep op een voor deze sector gebruikelijke manier. Na een beschou-

wing van het weer en de Fokveedag van vorige week, kwam de heer des huizes dichterbij in de bancaire omgeving door de voorgenomen sluiting van het kantoor in het dorp van kritisch commentaar te voorzien. De boerin hield zich fysiek op de achtergrond en redderde wat aan het aanrecht, hiermee aangevend dat in deze traditionele omgeving de man het hoofd van het gezin is.

Tenslotte kwam het hoge woord er uit: het werd tijd dat zoonlief in het bedrijf opgenomen zou worden. Nu kwam onze bedrijfsadviseur in zijn element: balansen werden uit de map gehaald, mogelijkheden werden vergeleken met de fiscale consequenties en erfrechtelijke gevolgen. Nog steeds stond moeder de vrouw aan het aanrecht, maar haar lichaamstaal ging nu een prominent deel uitmaken van de communicatie. Feilloos wist de boer dit op te vangen en te interpreteren: elk knikje, kuchje en gerammel met een pan was voor hem even duidelijk als een gesproken woord. Aldus werd, door de schijn op te houden, de werkelijke machtsverhouding in de praktijk gebracht.

Natuurlijk werden er deze middag nog geen zaken gedaan. Ze zouden er nog eens over nadenken en de boekhouder raadplegen. Als randvoorwaarde werd wel duidelijk gesteld, dat de bank een scherp tarief diende te hanteren, want, "de ABN komt ook nog langs".

Tevreden stapte onze vriend weer in de auto: hij wist dat hij ze in zijn zak had, al zou het nog wat tijd kosten. In deze sector worden geen beslissingen genomen binnen een uur en zijn manager zou dat op den duur ook wel gaan begrijpen. ←

Ze rijden tegenwoordig als idioten

In de voorbije periode ontvingen wij het droeve bericht van overlijden van onze leden:

17/08/2018 01/12/1953 J.R. Jansen Rabobank Apeldoorn	08/10/2018 28/04/1936 W.H. Godart Rabobank Nederland	27/10/2018 25/02/1941 J.J. Smits Rabobank Nederland	10/11/2018 30/06/1930 A.L.C. Derks Rabobank Raamland
29/09/2018 30/01/1947 M.T. Heeg Rabobank Leeuwarden	09/10/2018 11/04/1947 J. Brugge Rabobank Leeuwarden	28/10/2018 14/02/1941 F.M.J. Hoogeveen- van Beelen Rabobank Lisse	10/11/2018 01/05/1945 P.E. Brock Rabobank Heerlen
03/10/2018 05/06/1930 C.J.J. van Meer Rabobank Utrecht	13/10/2018 06/03/1935 J. de Jager Rabobank Laren NH	29/10/2018 26/07/1941 T.G.A. Bouwman Rabobank De Dongemond	21/11/2018 20/07/1965 Mw. I.W.W. Koster Rabobank Nederland
07/10/2018 01/10/1927 Mw. A.J. Verhoeven Rabobank Haaren	18/10/2018 29/12/1933 W.H.H.E. Ketting- van Velzen (wed.) Rabobank Nederland	03/11/2018 11/09/1923 Mw. G. Veen Rabobank Valthermond	23/11/2018 31/05/1946 W. van der Horst Rabobank Utrecht eo
07/10/2018 13/08/1924 J.P. van Hul- Biesheuvel (wed.) Rabobank Baarn	21/10/2018 31/01/1923 C. Remmers-Besselsen (wed.) Rabobank Nederland	20/11/2018 07/07/1949 J.A. Vochteloo Rabobank Meppel Steenwijkerland	
08/10/2018 14/04/1946 E.F. de Jong Rabobank De Lauwers	22/10/2018 04/07/1940 Mw. M.F.M. Biemans Rabobank Nederland	08/11/2018 13/05/1936 A.F.M. Commissaris Rabobank Rucphen-Schijf	

Onze gevoelens van medeleven gaan uit naar de nabestaanden.

12/11/2018-15-3-1918

Gérard Mertens overleden

“Ik ben een contente mens”, zei hij dit voorjaar in een interview in dit blad ter gelegenheid van zijn 100e verjaardag. Op maandag 12 november overleed Gérard Mertens. Eén van de meest invloedrijke, visionaire en betrokken bestuurders van Nederland met een indrukwekkende staat van dienst in de politiek, de landbouw en bij de Rabobank. Mertens begeleidde de fusie tussen Raiffeisen- en Boerenleenbank – een bestuurlijk huzarenstuk – was de eerste voorzitter van de Raad van Beheer van de Rabobank en bleef tot kort voor zijn overlijden de ontwikkelingen bij de bank op de voet volgen. Bescheiden, oprecht belangstellend, aardig en soms streng als het moest. Voor de Rabobank, voor wie met hem werkten en voor de mensen om hem heen was Gérard Mertens van grote betekenis.

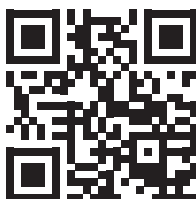
BELANGRIJKE ADRESSEN

VG-RABOBANK
WWW.VGRABOBANK.NL

INFORMATIE OVER UW RABOBANKPENSIOEN
WWW.RABOBANKPENSIOENFONDS.NL

INFORMATIE OVER PREMIES EN AANGEBODEN
PAKKETTEN ZIEKTEKOSTENVERZEKERING 2019
COLLECTIEF.ZILVERENKRUIS.NL/RABOBANK

Scan de QR-code
en kom op
www.vgrabobank.nl

VG-Rabobank

CONTACTGEGEVENS

Rob van den Ende,
voorzitter
013-5181151 / 06-20134973
robvandenende@
vgrabobank.nl

Henk Altena,
bestuurssecretaris
06-53163101
henkaltena@dedenkamer.nl

REDACTIE RABOBAND
Inzenden van teksten,
foto's en overig illustratie-
materiaal s.v.p. mailen:
raboband@vgrabobank.nl

RaboBand is het
ledenblad van de
VG-Rabobank.
De volgende editie
zal rond 22 februari 2019
verschijnen.

VG-Rabobank is aangesloten
bij de Nederlandse
Vereniging van Organisaties
van Gepensioneerden

Jan Kwint, penningmeester
030-6032951
jankwint@vgrabobank.nl

**COMMISSIE ZORG,
WELZIJN EN WONEN**
Hans Wesselink, voorzitter
055-3564354
06-53430219
hanswesselink@vgrabobank.nl

COMMISSIE COMMUNICATIE
Hans Vossen, voorzitter
0475-493863
06-28629599
hansvossen@vgrabobank.nl

COMMISSIE PENSIOENEN
Rinus Weima, voorzitter
0513-842955
06-13684422
rinusweima@vgrabobank.nl

INFORMATIE

Voor informatie, vragen en het doorgeven van (adres)
wijzigingen en overlijdensberichten

**LANDELIJK SECRETARIAAT
VG-RABOBANK**
Laura Rogala
030-2164826
Bereikbaar:
ma t/m do 7.00-15.30
Adres: (intern postadres
UC O 148), Postbus 17100
3500 HG Utrecht
secretariaat@vgrabobank.nl

**RABOBANK
PENSIOENFONDS**
Informatie over pensioen,
VUT- of nabestaanden-
uitkering: Klant Contact
Center, Postbus 113,
3454 ZJ De Meern
030-6693777, op werk-
dagen van 8.00-18.00
rabopensioen@achmea.nl
*Stuurt u een brief of een
e-mail, dan graag uw
relatienummer vermelden.*

HR-PORTAAL
Vragen over pensioen en
HR-gerelateerde zaken:
030-2164446
ks.kennismanagement@rabobank.nl

COÖRDINATOR RABOBAND
Hans Vossen
raboband@vgrabobank.nl

WEBMASTER
Martin van der Schaft
webmaster@vgrabobank.nl

**KLANTENSERVICE
ZILVEREN KRUIS ACHMEA**
Collectiviteitsnummer:
205254952
[collectief.zilverenkruis.nl/
rabobank](http://collectief.zilverenkruis.nl/rabobank)

BANKREKENING VG-RABOBANK
NL 61 RABO 0129 8916 57
Ten name van VG-Rabobank

RETOURADRES: POSTBUS 17100, INTERN UC O 148, 3500 HG UTRECHT

sandd.
Port betaald